

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:

návrh opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/5/XX.2008-Y, trhu č. 5 –
velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:

Obchodní firma / název / jméno a příjmení: Liberální Institut

IČ (bylo-li přiděleno): 14 892 171

Kontaktní osoba (vč. telefonního čísla a adresy elektronické pošty):

Ing. Patrik Paneš, patrik.panes@libinst.cz

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

Český telekomunikační úřad bude považovat zde poskytnuté informace za důvěrné, pouze pokud je dotčený subjekt označí jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství. Český telekomunikační úřad si vyhrazuje právo použít poskytnuté údaje, s výjimkou údajů označených jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství, a tyto údaje též uveřejnit podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě.

Datum: 25.6.2008

Jméno a příjmení, funkce oprávněné osoby:

Ing. Patrik Paneš, vedoucí centra pro studium konkurence

Podpis oprávněné osoby):

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ:

Věcné vymezení trhu:

Navrhujeme následující úpravu textu:

2.1 odstavec druhý: „Širokopásmový přístup k datovému toku je poskytovaný prostřednictvím účastnických kovových vedení a také prostřednictvím jiných infrastruktur“.

Podmínkovou větu druhého odstavce a celý odstavec třetí vymazat: „pokud umožňují přístup k datovému toku tak, aby byl ekvivalentní přístupu k datovému toku poskytovanému prostřednictvím účastnických kovových vedení. Ekvivalentním způsobem se rozumí způsob přístupu k datovému toku, který je poskytovaný tak, aby umožnil jednoznačné určení datového toku ke koncovému uživateli ve srovnatelné kvalitě služeb jako prostřednictvím účastnických kovových vedení.“

Analýza v souladu s doporučením EC vymezuje trh jako velkoobchodní přístup k datovému toku a zároveň stanovuje podmínku „ekvivalentního způsobu“.

Domníváme se, že ČTÚ nemusí plně přejímat doporučení EC zejména s ohledem na podmínku ekvivalentního přístupu, která zužuje prostor pro zařazení jiných přístupových technologií do věcného vymezení trhu. Dle našeho názoru je podmínka ekvivalentního přístupu redundantním parametrem, který účelově směřuje pozornost analýzy na jeden typ přístupové infrastruktury.

Dále nebylo v analýze prokázáno, zda a jakým způsobem koncoví uživatelé na maloobchodním trhu poptávají tento kvalitativní parametr služby. V souvislosti s bodem 3.1.4, ve kterém ČTÚ popisuje maloobchodní trh, je zřejmé, že technologie DSL nepředstavuje nejpoužívanější technologii přístupu. Pokud koncoví uživatelé preferují jiné přístupové technologie, které nesplňují podmínku „ekvivalentního přístupu“, bylo by vhodné tyto preference zohlednit v analýze relevantního trhu.

a) přístup prostřednictvím systémů kabelové televize (CATV)

Navrhujeme následující úpravu textu:

Odstavec čtvrtý: „Sítě CATV nejsou v ČR vybudovány celoplošně, jsou prakticky nedostupné v mimo-městských oblastech a koncentrují svoje služby pouze do hustě osídlených lokalit. Úřad došel závěru, že velkoobchodní přístupy prostřednictvím CATV potenciálním poskytovatelům v současné době **mohou** nabídnout dostatečný vstup pro realizaci jejich nabídek, a proto **považuje** přístup prostřednictvím sítí CATV za substitut.“

Existence paralelní infrastruktury v určitých lokalitách zvyšuje konkurenční tlak na relevantním trhu a znemožňuje takové chování operátorů, které by bylo v neprospěch koncových uživatelů. Vzhledem k tomu, že CATV sítě technicky umožňují realizovat „přístup k datovému toku“, je otázkou obchodního rozhodnutí, zda subjekty působící na trhu této možnosti využijí. ČTÚ se v dokumentu nezabývalo analýzou tržního potenciálu CATV sítí na velkoobchodním trhu, což považujeme za rezervu celé analýzy.

Působnost CATV operátorů na lokálních trzích považujeme za přednost trhu, který směřuje k vyššímu stupni konkurence a pro koncového zákazníka přináší zejména možnost výběru z další služby (poskytované CATV). Z těchto důvodů by CATV přípojky měly být zohledněny v analýze jako substitut.

b) přístup prostřednictvím WiFi

Navrhujeme následující úpravu textu:

Odstavec první doplnit o tuto větu: Přesto, že kvalita WiFi sítí nedosahuje kvality „pevného“ připojení, je jednoznačně preferována zákazníky na maloobchodním trhu. Tento fakt shledává Úřad za velmi podstatný, protože odráží preference koncových zákazníků, a z toho důvodu Úřad považuje přístup prostřednictvím WiFi za substitut.“

Existence a rozvoj WiFi sítí je přirozenou reakcí na poptávku maloobchodního trhu po přístupu k internetu. Jedná se o relativně jednoduché řešení, které má své silné stránky především v tom, že poskytovat tento typ služby může jakýkoliv subjekt, který má zájem získat tržní potenciál a dostatečný počet zákazníků. Rostoucí počty přípojek této technologie ukazují, že se jedná o trh, který má dosud nevyčerpaný potenciál, stále tedy existuje prostor pro vstup dalších subjektů na tento trh. Úřad by měl v analýze zkoumat, které subjekty a z jakého důvodu na tento trh vstupují.

e) přístup prostřednictvím optických vláken FTTx

Navrhujeme následující úpravu textu:

Odstavec čtvrtý: „Sítě FTTx jsou v ČR v současné době vybudovány pouze v omezených lokalitách a jejich pokrytí je oproti sítím xDSL významně nižší, **avšak jejich počet roste relativně vyšším tempem než počet přípojek xDSL**. Realizace velkoobchodních nabídek **tak může** ostatním operátorům zajistit dostatečný vstup pro realizaci jejich nabídek srovnatelný s přístupy na základě xDSL zejména s ohledem na potenciál nabízených služeb. Vzhledem k tomu Úřad došel závěru, že velkoobchodní přístupy prostřednictvím FTTH a FTTx/ETTx **považuje** za substitut.“

Technologie FTTH a FTTx/ETTx jsou obecně považovány za nejlepší řešení, které je v současné době na trhu k dispozici. Umožňují realizovat „přístup k datovému toku“ a nabízejí bohatý výběr nových služeb, které mohou operátoři nabídnout. Omezená dostupnost sítí není překážkou ve využití pro velkoobchodní službu, ale především přirozeným vývojem, který má pozitivní trend. Území ČR nebude pokryté FTTH a FTTx/ETTx sítěmi ze dne na den, ale vyžádá si svůj čas a investice. Z pohledu koncového zákazníka se v mnoha případech jedná o další typ paralelní infrastruktury, která zvyšuje konkurenci na místním trhu, který právě koncového zákazníka zajímá.

V mnoha případech má koncový zákazník možnost výběru ze tří pevných služeb a několika „wireless“ služeb, jeho svoboda volby se s každou další nabízenou službou zvyšuje a to je cílem podnikání operátorů na trhu, jenž koresponduje s očekáváním regulačního rámce a přispívá k rozvoji společnosti.

Územní vymezení

Navrhujeme následující úpravu textu:

„Každý podnikatel poskytující služby širokopásmového přístupu uplatňuje vůči uživatelům **konkurenční ceny**, soutěžní podmínky jsou na celém území České republiky **dostatečně konkurenční a umožňují zákazníkům možnost volby**. **Služby jsou nabízeny v jednotlivých regionech podle stupně nabídky a poptávky, nejedná se o zcela homogenní trh, existují lokality s vyšším stupněm konkurence a zároveň lokality, ve kterých je konkurence slabší.**

Úřad proto došel k závěru, že územním vymezením relevantního trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací je území, **na kterém se vytváří tržní nabídka a poptávka, v současné době toto území odpovídá celé ČR.**“

Domníváme se, že analýzu je třeba realizovat z pohledu zákazníka (velkoobchodního), který svou poptávku odvozuje od maloobchodní poptávky, a z tohoto důvodu je postačující zaměřit pozornost analýzy na lokality, kde existuje maloobchodní poptávka. Tu vytváří každý jeden „potenciální zákazník“ mající zájem o službu přístupu k internetu. Analogicky vzniká nabídka služby, která je primárně závislá na odhadu operátorů ohledně poptávky po jejich službách. Existují různé lokality s různou intenzitou konkurence. Dle naší definice parametrů trhu je nabídka a poptávka tržní v parametrech kvality a ceny na celém území ČR.

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ:

Metodologie

Domníváme se, že ČTÚ by mělo zvážit metodologii analýzy velkoobchodního trhu, který je determinovaný maloobchodním trhem. Stačilo by pro analýzu obou trhů vycházet z dat, které má ČTÚ k dispozici o maloobchodním trhu, a pro velkoobchodní trh použít aproximaci „self supply“.

Pokud však je nutné analyzovat čistě velkoobchodní trh, vidíme zde ještě poměrně velké rezervy v ekonomické stránce analýzy.

Zejména bychom uvítali, kdyby se ČTÚ zaměřilo na analýzu nabídky velkoobchodního trhu – tedy kolik subjektů nabízí služby na velkoobchodním trhu, proč je nabízejí (zákonná povinnost, dobrovolnost), na jakém území jsou služby nabízeny. Stejně tak je nutné analyzovat poptávku na velkoobchodním trhu.

Analyzovat citlivost nabídky a poptávky na velkoobchodní cenu. Jakým způsobem trh reaguje na změny cen (jak snižování, tak zvyšování). Působí na tomto trhu ekonomické principy? Pokud dojde ke snížení tržní ceny, zvyšuje se poptávka a snižuje se nabídka služeb? Analogicky, pokud dojde ke zvýšení tržní ceny, budou na trh vstupovat další nabízející a ubývat poptávající?

Jaké jsou bariéry vstupu na trh? Jaké jsou nezbytné kroky, aby mohl operátor nabízet služby na velkoobchodním trhu a jaké kroky musí udělat jiný operátor, aby mohl poptávat služby na velkoobchodním trhu?

Pokud trh nevykazuje přirozené tendence k vyrovnávání převisu nabídky/poptávky, jaké jsou příčiny tohoto jevu?

Závěry a doporučení

Dle našeho názoru je trh přístupu k internetu v ČR vysoce konkurenční. Na celém území ČR působí subjekty, které zabezpečují dostatečnou nabídku, a zároveň existuje stále ještě neuspokojená poptávka. Vysoká citlivost poptávky na cenu služby způsobila, že převažující technologií se stalo WiFi, jedná se o přirozené přizpůsobení nabídky reagující na neuspokojenou poptávku zákazníků po přístupu k internetu.

Existence několika, na sobě nezávislých, přístupových sítí vytváří vzájemný konkurenční tlak, který neumožňuje chování, které by vedlo k růstu cen a snižování kvality služeb pro koncové zákazníky. Je zcela zřejmé, že úřadem označený SMP subjekt na maloobchodním trhu čelí silné konkurenci, která se dostala do té fáze, že neregulovaný subjekt určuje směr vývoje maloobchodního trhu a SMP subjekt je nucen na tyto výzvy reagovat.

Podle našich propočtů je v ČR aktivních cca 1.8 mil. pevných linek (TO2), na kterých se poskytuje cca 600.000 ADSL přípojek. Využití pevné sítě pro připojení k internetu se přiblížilo k 33 %. Pokud budeme stejnou optikou nahlížet na CATV sítě (UPC), počet internetových přípojek je cca 250.000 a počet přípojek, které umožňují připojení k internetu (internet ready) je cca 1 mil. (25 %).

Jak bylo uvedeno výše, CATV sítě umožňují velkoobchodní prodej, není zde technické omezení, které by toto znemožňovalo. Potenciál CATV přípojek je poměrně vysoký, s jistotou

můžeme říci, že vyšší než na pevných linkách, přesto jsou oba subjekty (TO2 a UPC) v nerovném postavení z hlediska uplatňované regulace.

Komerční velkoobchodní nabídka je cestou, jak dát prostor dalším subjektům k prodeji služeb. Její využití a parametry by se však měly primárně realizovat svobodnou dohodou obou stran.

Některé subjekty, jak je uvedeno na řádcích 1340-43, postupují po jednotlivých stupních „ladder of investments“, aniž by využívaly regulovaných velkoobchodních služeb. Za čas svého podnikání na maloobchodním trhu si vybudovaly zákaznickou bázi v takové výši, že nyní realizují investice do přístupové infrastruktury a v podstatě dosáhly toho, co je cílem regulačního rámce, přičemž regulovaných služeb nebylo z jejich pohledu třeba. Potom se nabízí otázka, proč některé subjekty vyžadují regulaci jako podmínku pro své působení na trhu a jiné subjekty regulaci nepožadují, a přesto jsou schopny nejen „přežít“ na trhu, ale dokonce se rozvíjet správným směrem. Domníváme se, že existence regulovaných služeb umožňuje udržovat fungování neefektivních projektů, které by na volném trhu byly odsouzeny k zániku. Smyslem regulačního rámce není podporovat neefektivní investice.

Regulační zásahy, které byly učiněny, vyvolávají na trhu problémy, které by nevznikly za neexistence státního zásahu. Zejména se jedná o řešení problému marží, které se týká minoritní části trhu. Z pohledu celkového počtu přístupů představuje regulovaný trh méně než 5 % a to je tak nízký podíl, že stojí za zvážení, jaký prospěch pro spotřebitele představuje udržování regulovaných služeb.

Z výše uvedených důvodů navrhuje, aby ČTÚ zvážilo uplatňování asymetrické regulace (její zrušení), aby mohly veškeré subjekty nabízet služby s co největší cenovou flexibilitou, protože působení konkurence nikomu nedovolí postupovat ke vzniku monopolního postavení na trhu.